

Dyrektywa o sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (ang. CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive)

Informacje ogólne

Dyrektywa CSRD **rozwija sprawozdawczość przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju**. Z kolei sprawozdawczość powiązana jest z szeregiem działań, które mają przyczynić się do transformacji gospodarczej zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem i Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

Jej celem jest zapewnienie publicznej dostępności informacji na temat wpływu przedsiębiorstw na ludzi i środowisko oraz ryzyka, jakie kwestie zrównoważonego rozwoju stwarzają dla przedsiębiorstw. **Dzięki dyrektywie odbiorcy sprawozdawczości przedsiębiorstw w całej Unii Europejskiej (UE) np. instytucje finansowe czy interesariusze firm, będą mieli dostęp do istotnych, wiarygodnych i porównywalnych danych.**

Obecne ramy prawne nie odpowiadają na potrzeby informacyjne odbiorców raportów, takich jak inwestorzy, banki i inni interesariusze firm. Raportuje ograniczona grupa podmiotów, raporty te nie są porównywalne i mają różne formaty. Dyrektywa CSRD weszła w życie z dniem 5 stycznia 2023. Ale Państwa członkowskie mają 18 miesięcy na jej zaimplementowanie, co oznacza, że w praktyce w dalszym ciągu obowiązują przepisy poprzedniej dyrektywy **NFRD z 2014 roku**. Zgodnie z nową dyrektywą, spółki obecnie objęte NFRD będą raportowały zgodnie z CSRD za rok 2024.

Natomiast w wykazie prac legislacyjnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pojawił się projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (UC14), który ma na celu implementację:

- dyrektywy CSRD (2022/2464), która wprowadza sprawozdawczość przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz
- dyrektywy 2023/2775, która podwyższa progi finansowe definiujące poszczególne kategorie jednostek (mikro, MŚP, duże), co ma bezpośrednie przełożenie na przykład właśnie na podleganie obowiązkowi raportowania ESG. Mimo iż termin na implementację to 6 lipca 2024 r. obecnie planowany termin przyjęcia to **II kwartał 2024 r.**

Co dyrektywa CSRD zmienia w stosunku do obecnie obowiązujących wymagań?

1. Poszerza **zakres** przedsiębiorstw objętych sprawozdawczością.
2. Wprowadza **wymóg atestacji** (potocznie audytu) informacji na temat zrównoważonego rozwoju.
3. **Rozszerza zakres raportowanych** informacji. Sprawozdawczość niefinansowa będzie opierała się na jednolitym europejskim standardzie raportowania.
4. **Wprowadza obowiązek prezentacji** informacji w formacie cyfrowym, nadającym się do odczytu maszynowego.
5. Odchodzi od terminu „raportowanie niefinansowe” na rzecz „raportowania zrównoważonego rozwoju”, które funkcjonowało przed dyrektywą NFRD.

Najczęściej zadawane pytania

1. Co reguluje dyrektywa CSRD?

Dyrektywa CSRD reguluje kwestie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (wcześniej używany termin „sprawozdawczość niefinansowa”), w tym:

1. **podmioty**, które zobowiązane będą do raportowania,
2. **zakres** raportowanych informacji - zgodnie z Europejskimi Standardami Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ang. ESRS – European Sustainability Reporting Standards),
3. **format**, w jakim powinny być prezentowane dane,
4. obowiązek niezależnej **weryfikacji** danych.

2. Jaki jest obecny status dyrektywy CSRD?

Dyrektywa weszła w życie w dniu 5.01.2023 r.

Parlament Europejski przyjął dyrektywę w sprawie raportowania zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (CSRD) **10 listopada 2022 r.**, a Rada Unii Europejskiej dała ostateczne zielone światło **28 listopada 2022 r.**, następnie dyrektywa została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu **16.12.2022 r.** i jest do pobrania [tutaj](#).

Od momentu przyjęcia dyrektywy państwa członkowskie mają maksymalnie 18 miesięcy do jej wdrożenia do przepisów krajowych – w Polsce do ustawy o rachunkowości.

Bardzo istotnym uzupełnieniem dyrektywy CSRD są **Europejskie Standardy Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ang. ESRS), których utworzenie Komisja Europejska zleciła EFRAG.** W połowie 2022 EFRAG opublikował wstępny projekt standardów. Dyrektywa wyznacza tej instytucji terminy opracowania standardów, które będą publikowane w trzech turach: ogólne (bazowe), sektorowe i dla małych i średnich jednostek. Drugi projekt standardów bazowych, po konsultacjach z interesariuszami, został opublikowany w listopadzie 2022 i przekazany do Komisji Europejskiej.

Komisja Europejska przeprowadziła konsultacje z organami UE i państwami członkowskimi w sprawie projektów standardów, a następnie przyjęła ostateczną wersję standardów opublikowaną w rozporządzeniu delegowanym przyjętym 31 lipca 2023 r.

3. Czy moja firma będzie podlegała obowiązkowi dyrektywy CSRD?

Jeśli reprezentujesz firmę, która jest:

- objęta obecną dyrektywą NFRD,
- dużym przedsiębiorstwem,
- małym lub średnim przedsiębiorstwem, notowanym na rynku regulowanym (czyli tzw. spółką giełdową),
- spoza Unii Europejskiej, która posiada w UE jednostkę zależną i osiąga na terenie UE obroty przekraczające 150 mln EUR w skali roku.

będzie dotyczył Cię w kolejnych latach obowiązek raportowania zgodnie z CSRD. Sprawdź kiedy w kolejnym pytaniu.

4. Kiedy będę publikować sprawozdanie o zrównoważonym rozwoju?

Dyrektywa CSRD wprowadza stopniowo obowiązek raportowania zrównoważonego rozwoju dla wielu podmiotów działających w UE. Szczegółowy harmonogram wdrażania obowiązku wygląda na tę chwilę następująco:

Kiedy?	Kogo dotyczy?
Publikacja raportu w 2025 roku za rok obrotowy zaczynający się 1 stycznia 2024 r.	Spółki, które dotychczas podlegały obowiązkowi o raportowaniu informacji niefinansowych na podstawie dyrektywy NFRD.
Publikacja raportu w 2026 roku za rok obrotowy zaczynający się 1 stycznia 2025 r.	Duże przedsiębiorstwa spełniające dowolne dwa z trzech kryteriów: 1) zatrudnienie ponad 250 pracowników, 2) przychody netto przekraczające 40 mln EUR, 3) suma bilansowa przekraczająca 20 mln EUR.
Publikacja raportu w 2027 roku za rok obrotowy zaczynający się 1 stycznia 2026 r.	Małe i średnie spółki notowane na rynku regulowanym, spełniające dwa z trzech kryteriów: 1) zatrudnienie ponad 10 pracowników, 2) przychody netto powyżej 700 tys. EUR, 3) suma bilansowa przekraczająca 350 tys. EUR.
Publikacja raportu w 2029 roku za rok obrotowy zaczynający się 1 stycznia 2028 r.	Spółki spoza Unii Europejskiej , które posiadają w UE jednostkę zależną i osiągają na terenie UE obroty przekraczające 150 mln EUR w skali roku.

5. Jaki jest zakres merytoryczny sprawozdania?

Zakres merytoryczny informacji jest bardzo szeroki. Dyrektywa mówi o „sustainability matters” czyli kwestiach zrównoważonego rozwoju, gdzie mamy kwestie społeczne, środowiskowe i ładu korporacyjnego. Zasady ich raportowania oraz wskaźniki znajdują się w Europejskich Standardach Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ESRS). Obecnie dostępny pełen zestaw standardów, na które składa się łącznie 12 standardów: 10 standardów tematycznych z trzech obszarów:

środowiskowego, społecznego i ładu korporacyjnego (czyli ESG) oraz 2 standardy przekrojowe dot. wymogów ogólnych i ogólnych ujawnień informacji.

Aktualnie dostępne standardy obejmują:

- **5 standardów środowiskowych** dotyczących zmian klimatu, bioróżnorodności, generowanych zanieczyszczeń, wpływu na zasoby wodne i morskie oraz zużycia surowców i Gospodarki Obiegu Zamkniętego;
- **4 standardy społeczne** dotyczące pracowników, osób zatrudnionych w łańcuchu wartości, społeczności lokalnych i konsumentów / użytkowników końcowych;
- **1 standard ładu korporacyjnego** dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej (m. in. przyjętych wartości etycznych i zasad postępowania w biznesie, przeciwdziałania korupcji czy praktyki w zakresie terminowości płatności);
- **2 standardy ESRS 1 i ESRS 2** odnoszące się **do ogólnych zasad raportowania, strategii i zarządzania zrównoważonym rozwojem**. Zawarte w tych standardach wymogi dotyczą prezentowania informacji o m.in.:
 - modelu biznesowym;
 - analizie sposobów, w jakie firma wpływa na ludzi i środowisko w całym łańcuchu wartości, zgodnie z zasadą tzw. podwójnej istotności (ang. *double materiality*);
 - analizie ryzyk, szans i oddziaływań związanych ze zrównoważonym rozwojem;
 - strategii zrównoważonego rozwoju, określającej szczegółowe cele do osiągnięcia;
 - postępach w realizacji przyjętych celów;
 - roli i odpowiedzialności organów administrujących, zarządzających i nadzorujących w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem;
 - procesie należytej staranności wdrożonym w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem.

6. Według jakich zasad będzie przygotowane sprawozdanie?

Sprawozdania będą przygotowane zgodnie z wytycznymi Europejskimi Standardami Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ang.: **ESRS** -European Sustainability Reporting Standards). Co ważne, tak aby wykazać powiązanie pomiędzy danymi niefinansowymi i finansowymi.

7. Czy ktoś będzie weryfikował sprawozdanie?

Tak, dyrektywa CSRD nakłada **obowiązek poddania publikowanych informacji niezależnej weryfikacji, czyli tzw. audytowi**. Na początku będzie to poziom ograniczonej pewności (*Limited Assurance*). Docelowo sprawozdania mają mieć weryfikację na poziomie uzasadnionej pewności (*Reasonable Assurance*) - w miarę ewolucji ram sprawozdawczości. W tej chwili nie podano w tym zakresie terminu.

8. Jakie są kary za brak przygotowania sprawozdania?

Dyrektywa przewiduje kary i sankcje za niedopełnienie obowiązku raportowania. Ostateczne konsekwencje dla firm działających w Polsce będą znane po transpozycji dyrektywy do polskiego prawa. Jednak wiemy, że mają one objąć:

- podanie do wiadomości publicznej informacji wskazującej osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za naruszenie oraz charakter naruszenia;
- nakaz zobowiązujący osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za naruszenie do zaprzestania określonego postępowania stanowiącego naruszenie oraz powstrzymania się od jego ponownego podejmowania;
- administracyjne kary finansowe.

Jednocześnie trzeba pamiętać, że jeśli sprawozdanie zrównoważonego rozwoju będzie stanowiło część rocznego sprawozdania (jak obecnie) to wówczas obowiązują takie same kary jak za niedopełnienie obowiązku sprawozdania finansowego.

Jak przygotować się skutecznie do wdrożenia?

Biorąc pod uwagę znaczenie dyrektywy i jej kompleksowość, Twoja firma powinna już teraz rozpocząć przygotowania, aby spełnić wymogi regulacyjne. Wiele punktów w dyrektywie poświęconych jest zarządzaniu i niejako „zakłada” ona, że w Twojej

firmie istnieją pewne praktyki. W związku z tym wdrożenie dyrektywy w części firm będzie wykraczało poza samo raportowanie, a będzie wpływało na podniesienie jakości praktyk biznesowych.

Warto zastanowić się nad tym:

- co wymagania CSRD oznaczają dla działalności Twojej organizacji;
- jakie masz luki na poziomie polityki i podejścia do zarządzania do ESG/kwestii zrównoważonego rozwoju;
- kto będzie odpowiedzialny za raportowanie;
- jak będzie wyglądał proces raportowania w Twojej spółce;
- jakie narzędzia będą konieczne do wdrożenia;
- jak przeszkolisz pracowników/ jak przygotujesz lidera raportowania ESG;
- jaki będziesz miał/a plan wdrożenia dyrektywy (w tym opracowania metodyk kalkulacji wskaźników).

W raportowaniu finansowym większość firm posiada:

- Systemy informatyczne
- Służby finansowe i kontrolne (profesje, studia, certyfikacje)
- Jeden typ danych – finansowe
- Jasna metodologia
- Jednostka w strukturze firmy,
- Proces raportowania wdrożony

Raportowanie zrównoważonego rozwoju potrzebuje tych samych zasobów, a być może nawet i więcej, ponieważ obejmuje nie jeden typ danych, a wiele, bowiem są to zarówno informacje jakościowe jak i ilościowe.

Jak CSRinfo może pomóc Ci we wdrożeniu?

1. CSRD ready!© - narzędzie oceny

Przed Tobą wiele decyzji. Podstawą jest ocena obecnej sytuacji, szczególnie jeśli wcześniej Twoja organizacja nie raportowała. Dlatego stworzyliśmy dla Ciebie narzędzie CSRD-ready!, które precyzyjnie wskaże Ci największe luki, pomoże Ci podjąć trafne decyzje i opracować plan działania, abyś bez nadmiernego obciążenia przygotował/a organizację na nowe obowiązki. Więcej informacji o narzędziu i możliwość otrzymania wyceny znajduje się na stronie: <https://csrd.csrinfo.org>

2. Kurs Mistrzowski Raport ESG - podniesienie kompetencji lidera raportowania

Na osobie zarządzającej procesem będzie ciążyła jego organizacja i wiele decyzji. Dlatego zapraszamy na „studia podyplomowe” z raportowania, kurs online uzupełnionym spotkaniami LIVE oraz grupą wsparcia na LinkedIn. Mamy za sobą już 3 edycje kursu, nowa 4 edycja ruszy w maju. Wkrótce informacja o rekrutacji na stronie: <https://mistrzowskiraportesg.csrinfo.org>

3. Przeszkolenie zespołów raportujących

Dla większości osób w Twojej firmie raportowanie ESG będzie czymś nowym. Pomożemy Ci przygotować zespoły i przeszkolimy osoby zaangażowane w proces raportowania. Szkolimy w zakresie raportowania ESG od 2008 roku. Jeśli chcesz skorzystać z naszej pomocy, **napisz na oferty@csrinfo.org.**

Otwarte szkolenie: Dyrektywa CSRD. Wdrożenie dostępne [jest tutaj](#).

4. Konwersja wskaźników

Na co dzień pomagamy w przejściu na kolejny standard. Obecnie z GRI 2016 do GRI 2021. Dla tych, którzy mają doświadczenie w raportowaniu, w kolejnym roku będzie to przejście z GRI 2021 do ESRS 2023. Jeśli jesteś tym zainteresowany/a, **napisz na oferty@csrinfo.org.**

5. Doradztwo w całym procesie raportowania

Doradzamy w całym procesie raportowania. Będziemy dla Ciebie przewodnikiem w najtrudniejszych obszarach takich jak organizacja procesu, badanie istotności (*materiality assessment*), metodyki wskaźników. Jeśli szukasz wsparcia, **napisz na oferty@csrinfo.org**.

